
RAPPORT FRÅN IPB:S INTERNATIONELLA SEMINARIUM OM TERRORISM, NEDRUSTNING OCH FATTIGDOM I KÖPENHAMN 14-15 NOV. 2008

Det två dagar långa seminariet var synnerligen internationellt med ca. 30-40 personer från exempelvis Ghana, Somalia, Afghanistan, Japan, Costa Rica, Kanada, USA, Argentina och från de flesta nordiska länderna. Seminaret var en hyllning till fresaktivisten, kvinnorrättskämpen, politikern och djurrättsskyddaren samt fredspionjären Fredrik Bajer som var grundaren till "The Danish Peace Association" 1889 och den första presidenten och en av initiativtagarna till IPB (International Peace Bureau). En arvinge till den första är dagens "The Danish Peace Council". Nobels fredspristagare 1908 Fredrik Bajer var också en av initiativtagarna till IPU (Inter-Parliamentary Union), som på seminariet representerades av dess generalsekreterare Anders Jonsson.

Öppningstalet hölls av Colin Archer som är generalsekreterare för IPB. Han pratade om att tiden för seminariet är bra med tanke på den övergripande kontexten i världen; Barack Obama blir president i USA, miljöhotet, finanskrisen och den osäkra framtiden. I denna framtid är en "global movement" för fred viktigare än någonsin och det är anledningen till att detta seminarium äger rum, poängterade han.

Archer lyfte fram att det kan uppkomma **två tänkbara väpnade konflikter** inom en snar framtid; Iran-Irak och Afghanistan-Pakistan. Han betonade också att framtidens krig kommer att handla om resurskrig, där han gav Irak och Kongo som samtida exempel. En intressant presentation hade han dessutom om militarismens grunder och problem som såg ut på följande vis:

Diskussionerna och föreläsningarna om kärnvapkraftens och den ökade militarismens hot mot en säker värld

Det kanske mest intressanta för fredsinstitutets del, med tanke på säkerhet, var Jacqueline Cabassos (mottagare av Sean McBrides fredspris) tal om nedrustning av kärnvapen. Hon är fredsaktivist vid Western States Legal Foundation, USA, en organisation som kämpar emot kärnvapen. I början av sitt tal påminde hon oss om ”hibakusha” – de kvarvarande personer som överlevde atombomberna i Nagasaki och Hiroshima – som är djupt oroade över utvecklingen och risken att atombomber skall användas igen. Atombomberna i Hiroshima och Nagasaki har beskrivits som ”hell on earth” och bilderna och statistiken talar verkligen för det. Ett referat som Cabasso använde som är adresserat från borgmästaren av Hiroshima, Takashi Hiraoka, har jag fastnat för:

”history is written by the victors. Thus, the heinous massacre that was in Hiroshima has been handed down to us as a perfectly justified act of war. As a result, for over 50 years we have never directly confronted the full implications of this terrifying act for the future of the human race.”

Hon berättade om den ökade militarismen i USA och Ryssland. I Ryssland kan detta exemplifieras med den nionde maj 2008 då 63 årsdagen av Sovjets seger över nazisterna firades med en enorm militärparad på Röda torget i Moskva. Det var den största paraden på 18 år. USA har med sin missilsköld i Polen förvärrat relationerna mellan väst och öst. Medan Polen säger att den är ett försvar mot missiler från Iran så ser Ryssland missilförsvaret som en provokation och ett hot. Men enligt Labasto är det uppenbart att missilförsvaret är riktat mot Medveds och Putins Ryssland. Efter att USA signerat avtalet om missilförsvaret i augusti 2008 hotade Ryssland med att bestycka sin Östersjöflotta med atomvapen. I början av oktober gick Ryssland ut med att de planerar att bestycka ubåtar med nukleära misiler tillverkade för att komma förbi antimissilförsvaret. Medved gick dessutom ut med att de skulle anlägga misiler i Kalinigrad för att kunna neutralisera försvarsanläggningarna i Polen samt radarsystemen i Tjeckien.

Militarismen ökar inte bara i USA utan också i andra länder. USA har idag över 700 baser i mer än 60 länder. Lika hotfullt är Pentagons ”Nuclear Posture Review” (NPR) 2001 som utökade kärnvapnens roll och är en del i Bushadministrationens aggresiva försvarstaktik. NPR deklarerar att kärnvapen kan användas vid ”immediate, potential or unexpected” nationell osäkerhet. De önskade också en obegränsad stor, modern och mångsidig kärnvapenkraft. NPR har under varje års budgetförslag för kärnvapnen i USA, inkluderat USA:s nuvarande plan att modernisera kärnvapenlaboratorier och tillverkningsanläggningar, vilket använts som en huvuddel i rättfärdigande av sådana förslag.

John Avery, professor i Pugwash, Danmark, sade att det under Kalla krigets galna tid fanns över 50 000 kärnvapen som, om de hade använts, skulle ha utplånat allt liv på jorden. Idag finns det ca. 26 000 kärnvapen i världen. Trenden i alla i de stora kärnvapenmakterna

(USA, Fra, UK) är mindre men nyare och starkare kärnvapen. Under Kalla kriget fanns en enorm rädsla för att kärnvapenexplosioner skulle kunna ändra på människan genetik och förstöra den mänskliga civilisationen. Dagens kärnvapen har tillsammans en kapacitet på en halv miljon Hiroshima atombomber. Ett viktigt aspekt som Avery nämde var att användning av atombomber, i liknande syfte som de i Nagasaki och Hiroshima, skall anses som folkmord, eftersom de drabbar och dödar den oskyldiga civilbefolkningen på en bestämd plats i stor utsträckning. Den nys presidenten i USA Barack Obama har lovat i sin valkampanj att tillsammans med Ryssland samarbeta för att göra sig av med kärnvapnen, och att det är dessa två länder som måste visa vägen för att andra länder kan följa efter. Enligt Avery är det nya hotet mot världen risken att terrorister kan få tag på kärnvapen, speciellt i Pakistan med en ostabil ledning.

I Jacqueline Cabassos framförande kunde man också förstå att den nuvarande kärnvapenstrategin försvaras av både Storbritanniens, Frankrikes och USA:s ledning. Nato är kärnan i detta samarbete mellan dessa stater. Av de större kärnvapenländerna är Kina det enda landet som vidhåller en "no first use policy", men planerar dock ändå för att förnya delar av sin kärnvapenarsenal. Kina expanderar dessutom enormt militärt. Kostnaderna dubblades på två år från 2004 års 62.5 miljoner dollar till 2006 års 121.9 miljoner dollar. 2006 var Frankrikes kostnader 54 miljoner dollar, Rysslands 70 miljoner, Storbritannien 55.4 miljoner medan USA hade 54 miljoner kostnader endast för sin kärnvapenmakt. 2008 är de trodda militära kostnaderna för USA ca. 711 miljoner dollar, vilket är 48 % av världens kostnader totalt! Stater som Israel, Pakistan och Indien håller också på att antingen förnya kärnvapenteknologin eller skaffa nya kärnvapen. Cabasso sade att vi fullständigt måste omdefiniera vårt sätt att skydda oss själva. Vi måste lägga universell mänsklig säkerhet och ekologisk hållbarhet i första rummet när det gäller förhindrande av konflikter och i samband med konfliktlösningar. Vi måste komma bort från kärnkraft som energikälla för att på så sätt stoppa det dubbla användningsområdet som nukleärt bränsle har. En ljuspunkt i det här avseendet är Tysklands startande av "International Renewable Energy Agency" (IRENA), som har till uppgift att stödja utvecklingen av förnyelsebar energi (vind, sol och vatten) runt hela världen.

Det som enligt Cabasso också måste göras, eftersom det verkar som om det råder ett stort okunskap om vad kärnvapen kan ställa till med och hur det ser ut idag, är att utbilda människor, antingen officiellt eller inofficiellt. Vi måste få till en paradigmförändring i världens kultur och politik. En slående mening som Cabasso sade var att "as long as nuclear weapons exists... nuclear weapons will exist!" Det måste ske en global nedrustning av kärnvapen samt hitta en alternativ väg för säkerhet. Den nationella säkerhetsprincipen måste ersättas med en universell säkerhetsprincip.

Övrigt intressant

Oturligt nog fick Helle Degn som skulle prata om fred, utveckling och säkerhet i Östersjön förhinder. Det skulle ha varit relevant och intressant för mig att lyssna på, men istället fick Bent Christensen, som sitter i styrelsen i ”the Danish Peace Association” prata om hur läget ser ut i Danmark angående säkerhet, fred och utveckling. Danmark satsade förut mycket på att motverka fattigdom i t.ex. Afrika, men hjälpsändningar har avtagit medan kostnaderna för militären har ökat. Det har varit och är ännu - lite underligt nog- känsligt att kritisera kriget i Irak offentligt. Det allmänna svaret brukar vara att soldaterna i Irak måste känna att de har folkets och politikens stöd hemifrån. Vad som kommer att hända om Obama flyttar fler soldater till Afghanistan, som han har antytt, kommer Danmark förmodligen också att öka sin styrka där. När Danmarks inblandning i kriget är klar hoppas Bent på att blir enklare att kritisera Danmarks regering och de personer som har gjort fel. Danmark har enligt Christensen inte följt sin konstitution eftersom de definitivt har brytit mot internationell lag. Det finns nämligen en länk mellan Danmarks konstitution och internationell lag som gör att detta går att hävda. Danmarks premiärminister blev anmäld för brott mot konstitutionen 2005 och skall upp i högsta domstolen 2010. Oppinionsundersökningar har visat på att majoriteten danskarna inte stöder krig utan FN-eller EU-mandat. Regeringen har alltså gått emot deras folk. En annan aspekt som har blivit sämre är att invandringspolitiken har skärpts, och så till den grad att den är strängre än EU:s, vilket antagligen kommer att få konsekvenser då EU inte har gått med på detta. ”Denmark is creating a fortress already in an EU-fortress” var en fyndig kommentar av mr Christensen. Jag frågade en fråga till han under föreläsningen om vad han tror om säkerheten i Danmark efter allt som har hänt, men jag fick tyvärr inget vettigt svar.

Ett passionerat tal höll Sina Samar från Afghanistan, FN.s speciella reportör om mänskliga rättigheter i Sudan samt medlem i kommissionen för mänskliga rättigheter i Afghanistan. Hon gick känslomässigt igenom situationen i Afghansitan idag, vilket blivit sämre de senaste åren. Man har enligt Samar fel strategi - striderna har bara ökat sedan 2004/2005. Det finns ingen mänsklig säkerhet, ingen säkerhet för barn eller politiker och det är absolut ingen fred i Afghanistan längre. Samar har idag flera livvakter kring sig överallt, till skillnad före Afghansitan blev invaderat av USA och dess allierade. Hon har stridit emot de senaste tre regimerna; sovjeterna, muhajhedins och talibanerna, men aldrig har hon känt sig så utsatt som hon gör nu. Talibaner och krigsherrar utgör ett stort hot mot säkerheten och den afghanska regeringen vill inte samarbeta med folket. Krigsherrar är medlemmar i regeringen och samtidigt domare där dom tillämpar sharia-lagar.

Det kanske bästa talet höll ändå ghanesen Iddrisu Abdul-Latif Jnr från Pan-African Youth Parliament. Han var en mycket duktig talare. Han framförde ett passionerat hur dåligt västvärlden är på att hjälpa Afrika och deras problem. Det är mycket hyckleri med affärer m.m. och framförallt, det är så mycket som sköts omoraliskt. Sedan sade han att inte en enda person som inte bor i Afrika vet hur situationen i de många fattiga och krigshärjade länderna

egentligen är. Jag tolkade det som att det både berodde på kulturella skillnader och på västvärldens omförmåga att förstå varför saker och ting får den utgång som de får angående krig och andra svårigheter. Det som han senare framhöll när jag pratade med han enskilt var att det viktigaste som Afrika behöver är pengar och utbildning. Att gå i skolan är så opropotionerligt dyrt, i t.ex Ghana är det i de fattigare områdena i norra Ghana väldigt svårt att få en vettig utbildning. Om man dessutom vill gå på något av universiteten i Ghana måste man få ett stipendium, vilket inte är lätt att få tag på. Han poängterade också att det är ungdomarna som insatserna måste riktas mot eftersom, om jag hörde rätt, över 60% av afrikas befolkning är under 30 år. Han försvarade också afrikanska ledare och sade att de i majoritet gör sitt allra bästa för sitt eget lands bästa.

I allmänhet tyckte jag att det var en lyckat konferens i Köpenhamn. Det var en del föreläsningar som var lite tröttsamma och schemat var lite väl omfattande på lördagen för att man fullständigt skulle kunna följa med på allt som sades. Nästan alla broshyrer om Ålands fredsinstitut blev utdelade och jag fick en del kontakter som nog kommer att vara viktiga i framtiden. Speciellt intressant för fredsinstitutet är att Frédéric Durand verksam i arrangören IBP, som fick en bok om Ålands demilitarisering, blev märkbart intresserad av Ålands särställning och sade att en av hans kolleger har just skrivit en bok om områden i världen utan militär. En liten besvikelse var att det inte talades något om minoriteter under konferensen, men bättre var att säkerhetsfrågorna (t.ex. kärnvapenfrågan) diskuterades en hel del. Till slut skulle jag vilja avsluta med en liten godbit beträffande vad Iddrisu Abdul-Latif Jnr sade till mig under den avslutande middagen. Han visade mig med ett stort leende ett kort med honom tillsammans med våran president Tarja Halonen och sade: ”my colleges call her the woman with a haircut”!